

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 5 (67)
ЖОВТЕНЬ 2017 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

● АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

НАРАДА З ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

29 вересня в Івано-Франківську, під головуванням Президента України, відбулася нарада, на якій розглянуто актуальні питання реформування лісового господарства, вдосконалення державної екологічної політики та розвитку природно-заповідного фонду України. В її роботі взяли участь Міністри та інші керівники центральних органів виконавчої влади, правоохоронних органів, голови облдержадміністрацій, начальники обласних управлінь лісового та мисливського господарства України, директори заповідників та національних природних парків Карпатського регіону тощо.

У вступній промові Президент України глибоко проаналізував критичну ситуацію в лісокористуванні та збереженні навколишнього природного середовища, особливо в Карпатському регіоні. Про його стурбованість з цього приво-

ду, свідчать, зокрема, деякі цитати. Так, говорячи про проблеми у лісовій галузі, Петро Олексійович різко зауважив, що в Україні не тільки «Створено мафіозне угруповання і ще й посилюється нагору, що у них там є «парасольки».

«Ваші «парасольки» закінчені. І ми для цього приймали Закон. Для того, щоб ті, хто збирається сьогодні знищувати Карпати, чітко зрозуміли – ваше місце у в'язниці. І через дуже короткий термін я прошу силовиків, губернаторів підготувати мені звіт щодо ефективності застосування цього Закону. Вам для цього дали повноваження».

Глава держави також акцентував на необхідності проаналізувати ефективність дії мораторію на вивіз лісу-кругляка. Він додав, що різкого зростання завантаження

на 3-ій стор.

ЯК СТВОРЮВАЛИ ТЕРИТОРІЮ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

● УСПІХИ КБЗ

Міжнародний дорадчий комітет програми «Людина і Біосфера» (МАБ) ЮНЕСКО для біосферних резерватів на зустрічі, яка відбулася на початку минулого року в Парижі, в чергове прийняв рішення про невідповідність КБЗ критеріям Статутних рамок Всесвітньої мережі біосферних резерватів. Причина – відсутність території сталого розвитку, або так званої перехідної зони. Тож, нависла загроза виключення КБЗ з міжнародної мережі біосферних резерватів світу.

Уникаючи такого розвитку подій, прислухавшись та виконавши рекомендації дорадчого комітету, а саме: в стислі терміни змінити існуюче зонування шляхом створення значної за площею перехідної зони, з'єднали існуючі відокремлені кластери в цілісну територію. І ось приємна новина. До Національного комітету України з програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» (НК МАБ) надійшов лист від директора

Департаменту екології та наук про Землю ЮНЕСКО, секретаря програми п. Хана Кунлі щодо рекомендацій та зауважень до періодичних звітів біосферних резерватів, затверджених на 29 сесії Міжнародної координаційної ради програми «Людина і біосфера» (МАБ) у червні ц. р. в Парижі. На підставі надісланих документів підтверджено ціліковити відповідність території КБЗ критеріям Статутних рамок. Таким чином загроза установі бути виключеною з міжнародної мережі усунена. Цьому історичному рішенням передувала клопітка робота.

Зусиллями адміністрації заповідника впродовж 2016 року було укладено і підписано Меморандум між КБЗ і Закарпатським обласним управлінням лісового та мисливського господарства про співпрацю щодо створення території сталого розвитку в межах окремих державних

на 2-ій стор.

ВІДЗНАЧЕНО 10-РІЧЧЯ ВКЛЮЧЕННЯ БУКОВИХ ПРАЛІСІВ ДО ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

26-29 вересня в Рахові відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Десятиріччя створення об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини»: історія, стан та проблеми впровадження інтегрованої системи менеджменту». Її організували Карпатський біосферний заповідник, за сприяння Міністерства екології та природних ресурсів України та облдержадміністрації, під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО.

Заходи з її проведення профінансували українсько-німецький проект «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», обласні рада та держадміністрація. У роботі конференції взяли участь науковці, представники органів влади, природоохоронних установ та громадськості з України, Німеч-

чини, Словаччини, Угорщини, Швейцарії, Румунії та Австрії (загалом майже 120 осіб).

Відкрив зібрання директор КБЗ, заслужений природоохоронець України М. Рибак. З вітаннями до учасників звернулися: голова райдержадміністрації П. Басараба, заступник директора департаменту

екології та природних ресурсів ОДА Ю. Шпонтак, голова Тячівської райради В. Каганець, а також І. Коубек зі Служби охорони природи Словацької республіки, Г. Клуттіг з Федерального

на 2-ій стор.

● КОНФЕРЕНЦІЇ

МІЖНАРОДНА ЗУСТРІЧ В АВСТРІЇ

Від 3 по 5 жовтня, у м. Гайнбург, Федеральне міністерство сільського та лісового господарства, охорони навколишнього середовища та управління водними ресурсами Австрії організувало міжнародну зустріч за наслідками 41-го засідання Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». Учасниками стали понад 30 експертів з 11 країн Європи – представники міністерств та відомств, адміністрацій природоохоронних територій, наукових установ та вищих навчальних закладів, неурядових організацій.

Мета даної зустрічі – розглянути питання щодо подальших кроків за наслідками рішення Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про розширення трilaterального об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та утворення на його базі об’єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси та давні ліси Карпат та інших регіонів Європи».

Зокрема, обговорено зобов’язання сторін, текст спільної декларації про наміри, імплементацію системи інтегрованого менеджменту, формат наступного засідання спільного менеджмент-комітету, шляхи впровадження рекомендацій Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, проблему зміни та уточнення меж складових частин, фінансування координаційної роботи,

а також питання наступного розширення об’єкта. Представники Карпатського біосферного заповідника автор цих рядків та Василь Покинйчереда представили інформацію про проведення у вересні 2017 року засідання спільного менеджмент-комітету українсько-словацько-німецького об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», взяли участь у обговореннях та дискусіях. В рамках зустрічі також відбулися екскурсії до букових лісів (зокрема, складових частин розширеного об’єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО) національних парків Донау-Ауен та Калькальпен, а також території дикої природи Дюрренштайн. **Юрій БЕРКЕЛА**, учасник зустрічі.

ВІДЗНАЧЕНО 10-РІЧЧЯ ВКЛЮЧЕННЯ БУКОВИХ ПРАЛІСІВ ДО ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

агентства з охорони природи Німеччини (BfN), Б. Кьормьонді з угорського Національного природного парку Дуна Іпполі, Г. Гросу з румунського природного парку «Гори Марамуреш», Б. Коммармот зі Швейцарського Федерального інституту лісових, снігових та ландшафтних досліджень (WSL), В. Ванчура з Європейського товариства дикої природи (Австрія).

Авторів цих рядків вручили медаль «За особливі заслуги перед Гуцульщиною», а також Почесний диплом Європейського товариства дикої природи. Згадану відзнаку отримали також КБЗ та група українських природоохоронців, серед яких – директор заповідника М. Рибак.

На пленарному засіданні заслухано доповіді: автора цих рядків – «Про деякі історичні аспекти створення та розширення об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат»; Г. Кнаппа – «Від Карпатського біосферного заповідника – до об’єкта Всесвітньої спадщини та Європейської мережі букових лісів» (Міжнародний фонд Міхаела Зуккова, Німеччина); М. Рибак та В. Покинйчереда – «Співпраця з місцевими громадами як запорука збереження об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини»» (КБЗ); А. Коваровіч – «Про підсумки реалізації Міжнародного проекту з розширення українсько-словацько-німецького об’єкта «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» й презентацію новоутвореної номінації «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» (Інститут екології Е.С.О., м. Клагенфурт, Австрія); А. Бюргі зі співавторами – «Українсько-швейцарська співпраця у лісових, лісових та ландшафтних дослідженнях» (Швейцарський федеральний інститут снігових, лісових та ландшафтних досліджень (WSL), м. Бірменсдорф, Швейцарія); С. Зиман зі співавторами – «Порівняльний аналіз флори судинних трав’янистих рослин у букових лісах Українських Карпат» (Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, м.Київ); М. Юнгмейера та Б. Проча – «Інтегровані плани управління для природно-заповідних те-

риторій – від теорії до практики (Інститут екології Е.С.О., м. Клагенфурт, Австрія, Дунайсько-Карпатська програма Всесвітнього фонду природи (WWF) та Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів); Р. Ковбаснюка зі співавторами – «Проблеми імплементації міжнародно-правового механізму захисту Всесвітньої природної спадщини в законодавство України (КБЗ); М. Лендела – «Окремі засади становлення і розвитку сільськогосподарського агарту в Закарпатті (Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Ужгород); В. Ванчура – «Ділянки дикої природи та Європейської мережі пралісів й старовікових лісів, або як поєднати ділянки дикої природи з Європейською мережею пралісів та старовікових лісів (Європейська асоціація дикої природи, Австрія) та інших. Впродовж пленарних засідань та у ході роботи секцій: «Стан та перспективи поглиблення наукових досліджень, еколого-освітньої роботи та впровадження сталого розвитку на об’єктах Всесвітньої спадщини»; «Дослідження та моніторинг біорізноманіття на об’єктах Спідщини й на інших природоохоронних територіях – важлива передумова збереження унікальних природних цінностей»; «Значення об’єктів Спідщини та інших природоохоронних територій для збереження фауністичних комплексів» й «Антропогенні загрози та ризики катастроф на об’єктах Всесвітньої спадщини», презентовано і

обговорено біля семидесяти доповідей та повідомлень. У рамках культурної програми перед учасниками виступили: народний самодіяльний оркестр гуцульських народних інструментів РБК, ансамбль скрипалів Рахівської ДМШ (керівник Т. Штодлер) та гурт «Білий камінь» (керівник В. Тушер). Учасники заходу ухвалили резолюцію й побували на екскурсії в Угольських букових пралісах. Під час завершального засідання спільного менеджмент-комітету українсько-словацько-німецького об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» розглянуто актуальні питання збереження цього об’єкта та деякі пропозиції до нової редакції Спільної декларації щодо управління розширеної номінації «Букові праліси і давні букові ліси Карпат та інших регіонів Європи». До початку зібрання опубліковано матеріали, загальним обсягом 414 сторінок. Презентовано також випущену в Ужгородському видавництві «ФОРСАБОВ А.М.» книгу автора цих рядків «Всесвітнє визнання букових пралісів Карпат: історія та менеджмент. Матеріали з нагоди десятиріччя створення об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Видання збірки отримало позитивну оцінку іноземних партнерів по спільному об’єкту Всесвітній спадщини ЮНЕСКО.

Федір ГАМОР.

ЯК СТВОРЮВАЛИ ТЕРИТОРІЮ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

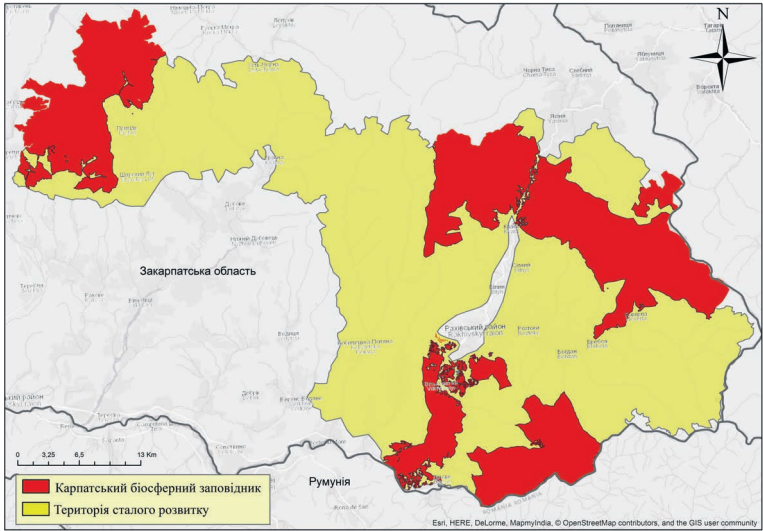
на 1-ій стор.

лісгосподарських підприємств із метою забезпечення ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку в регіоні. Паралельно були укладені Декларації про співпрацю між заповідником та низкою міських, селищних і сільських рад щодо включення їх території до складу перехідної зони Карпатського біосферного резервату. У цьому документі сторонами висловлено наміри щодо взаємної підтримки та сприяння співробітництву у впровадженні екологічно відповідального, соціально вигідного і економічно збалансованого розвитку зазначених населених пунктів, а також у галузі збереження цінних природних і культурних комплексів та об’єктів, сталого розвитку Карпатського регіону та підвищення соціально-економічного добробуту територіальних громад. Міжнародною координаційною радою також враховано підписаний за ініціативи автора цих рядків Меморандум про співпрацю в збереженні і сталому використанні природних комплексів Карпатського біосферного заповідника, як частини українсько-словацько-німецького об’єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», який укладено між біосферним заповідником і райдержадміністрацією та органами місцевого самоврядування в межах Рахівського району. Таким чином було створено територію сталого розвитку Карпатського біосферного резервату площею понад 160 тис. га, яка на сьогодні включає частково або повністю п’ять державних лісгосподарських підприємств і 18 територіальних громад населених пунктів з Рахівського та Тячівського районів.

Новостворена територія КБЗ є цілісним об’єктом, позбавленим фрагментованості, і з високою екологічною зв’язністю, що забезпечує, зокрема, умови для існування життєздатних популяцій великих хижих ссавців: ведмеда, вовка та рисі. Важливо зазначити, що вона включає значну частину екологічної мережі

Закарпатської області, зокрема всі основні широтні й меридіональні екологічні коридори, які з’єднують між собою ті кластерні ділянки біосферного резервату, які мають природоохоронний статус. Усі ці кластери мають класичне зонування, тобто включають заповідні зони, що відмежовуються буферними зонами від території сталого розвитку або зовнішніх меж біосферного резервату. Нова територіальна структура КБР і відповідне зонування будуть відображені у Проекті організації Карпатського біосферного заповідника, який по суті є менеджмент-планом на десятирічний період і робота над яким уже ведеться. Як відомо, основним і дієвим дорадним органом біосферних резерватів світу є Координаційні ради, які створюються з метою ефективного управління резерватом, в першу чергу в межах території сталого розвитку, і включають представників усіх ключових зацікавлених сторін цієї території. Така Координаційна рада була створена і у КБЗ, очільником є автор цих рядків. До неї увійшли представники територіальних громад, органів місцевого самоврядування, виконавчої влади, керівників державних лісгосподарських підприємств, туристичного бізнесу, працівників заповідника тощо. Адміністрація заповідника переконана, що конструктивна співпраця його з державними лісгосподарськими підприємствами та місцевими територіальними громадами в рамках новоствореного Карпатського біосферного резервату забезпечить належне збереження біорізноманіття, відновлення і зміцнення екосистемних послуг, сприяння сталому використанню природних ресурсів КБЗ та створить умови для сталого соціально-економічного розвитку прилеглих населених пунктів і підвищенню добробуту місцевих громад.

Микола РИБАК, директор Карпатського біосферного заповідника, заслужений природоохоронець України.

НАРАДА З ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

на 1-й стор.

українських деревообробних підприємств у зв'язку із припиненням вивозу кругляка не відбулось. «Значить існує тінювий ринок, який на сьогоднішній день має бути закрито». Президент звернувся до представників прокуратури, поліції, лісників і представників місцевого самоврядування сформулювати чіткі заходи, встановити чіткі терміни відповідальності й нагадав їм про особисту відповідальність. «Це абсолютно чітка моя позиція – досити. Люди мають відчувати, що в нас не просто припинилися незаконні рубки, а й дуже активно ведеться відновлювальна робота (із відновлення лісів – авт.)», – підсумував Президент.

Надзвичайно важливими є слова Президента, щодо збереження та розвитку природно-заповідного фонду. В цьому контексті він чітко наголосив, що «розвиток природно-заповідної справи належить до пріоритетів державної політики в сфері охорони навколишнього середовища». «Нехай площа природно-заповідного фонду України є недостатньою для збереження та відновлення особливих природних компонентів і об'єктів, але ми працюватимемо над цим», – підкреслив Глава держави.

Окремо він звернув увагу на проблему, пов'язану із навмисно організованою плутаниною у межах заповідників і парків та закликав до спільної роботи над її вирішенням. «Оскільки встановлення меж заповідників – це компетенція Президента, маємо разом з вами попрацювати. Відновити межі, які були, щоб суб'єкти місцевого самоврядування, які хочуть загарбати територію заповідників заднім числом, не змінювали ці межі. Вирішити (це питання – авт.) на урядовому і президентському рівні», – наголосив Петро Порошенко.

«До правоохоронців окрема позиція – попередьте суб'єктів місцевого самоврядування не бавитися і не чинити злочинів у заповідній справі. Кожен сільський голова має працювати на громаду, а не проти заповідника. Думаю, що це речі, які ми 100% зможемо регулювати». «Як правило території, де створена переважна більшість національних заповідних парків, є депресивними. Зайнятість на тих територіях є вкрай низькою. І за таких обставин, вважаю, що замість того, щоб намагатися вирубати ліс, забравши частину заповідника і залишити пустелю, ми маємо допомогти організувати екологічний туризм. Це створює і робочі місця... вирубані ліси та лісі гори туристів не приваблюватимуть». «Вирубав – більше нічого не буде», – слушно зауважив Петро Олексійович.

На нараді заслухано доповіді в. о. голови Дежлісагенства України Володимира Бондаря, начальника Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства Анатолія Дейнеки, Міністра екології та природних ресурсів Остапа Семерака, який, зокрема, наголосив, що в ході реформування Державної екологічної інспекції пе-

редбачається на сто відсотків оновити її склад.

Виступаючи на нараді, автор цих рядків запропонував конкретні пропозиції щодо подолання труднощів, які сформувались в роботі установ природно-заповідного фонду. Зокрема, звернувся до Президента України доручити: Кабінету Міністрів України – в найкоротші терміни, розробити та прийняти Державну програму розвитку природно-заповідної справи в Україні, передбачивши в ній необхідне фінансування та матеріально-технічне забезпечення заповідників та національних природних парків в Україні. По-друге, внести необхідні зміни до природоохоронного законодавства, зокрема, повернутись повторно до розгляду відхиленого в другому читанні законопроекту №2311, щодо внесення змін і доповнень до законів «Про природно-заповідний фонд» Земельного кодексу та інших законів у сфері збереження природно-заповідного фонду.

По-третє, не зволікаючи, вирішити питання підвищення рівня оплати працівників установ природно-заповідного фонду, які охороняють унікальні природні та культурні цінності світового значення, отримують чи не найменшу в бюджетній сфері України заробітну плату (ми пояснили Президенту, що до прикладу, інспектор з охорони природно-заповідного фонду, який і в дощ, і в сніг, без форменого одягу, транспорту, службової зброї, у важкодоступних гірських умовах, перебуваючи постійно під «прицілом браконьєрів», за заробітну плату в межах трьох тисяч грн., забезпечити належну охорону унікальних природних цінностей світового значення просто не в змозі).

По-четверте, для підвищення престижу праці природоохоронців, прийняти підготовлену Мінприроди України постанову Кабінету Міністрів України про встановлення працівникам установ природно-заповідного фонду виплат за вислугу років.

По-п'яте, оголосити 2018-й Роком збереження та розвитку природно-заповідного фонду в Україні та вирішити за цей час найгостріші проблеми його збереження та розвитку.

У зв'язку з тим, що заповідники та національні природні парки утворюються Указом Президента України, як національне надбання українського народу, я звернувся до Глави держави з проханням узяти під його особисту опіку збереження та розвиток цих унікальних природних та культурних цінностей. На прохання адміністрації Президента, напередодні вніс також низку уточнень та доповнень, спрямованих на збереження та сталий розвиток Карпатського регіону й розвиток природно-заповідного фонду України, до проекту Указу, який має бути ухвалений за підсумками згаданої наради.

Федір ГАМОР, доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника.

● ЕКООСВІТА

ОСІННІ ЗАХОДИ В ЦЕНТРІ ЄВРОПИ

Восени, як правило, туристичний сезон іде на спад. Тому працівники еколого-освітнього центру «Центр Європи» з початком нового навчального року залучають школярів Рахівського району до різноманітних екологічних заходів.

Цьогоріч вони розпочалися із традиційного відзначення Днів європейської спадщини. В рамках акції безкоштовні екскурсії відвідувачам еколого-освітнього центру проводили учні 8-9-х класів Діловецької ЗОШ під керівництвом педагога О.І. Мендрешора. Одягнені у барвисті вишиванки хлопці та дівчата дуже серйозно поставилися до запропонованих їм ролей екскурсоводів. У цей день центр відвідало понад 120 екскурсантів з України та інших куточків Європи.

У перерві між основною «роботою» учні «подорожували Карпатами» за допомогою екологічної гри. Крім того, юні екскурсоводи взяли участь у майстер-класі з виготовлення аплікацій «Букові праліси – гордість рідного краю». Для аплікацій використовувалися природні матеріали – сухі дерев'яні гілочки, листя, плоди дерев, мох. У рамках акції для учнів 4-го класу Рахівської ЗОШ №2 було прочитано тематичну лекцію «Букові праліси Карпатського біосферного заповідника». Після лекції діти мали можливість само-

стійно створити старий ліс на ватмані. Внаслідок спільних зусиль вийшла велика картина, на якій ожили столітні буки і зовсім молоді дерева. У жовтні завдяки низці екозаходів відбулося відзначення Всесвітнього дня тварин. Для дітей молодшого шкільного віку присілку Вільховатий та Рахівської ЗОШ №2 (Лазівський корпус) проведено екологічні уроки на тему «Тваринний світ КБЗ». Для закріплення нових знань діти із захопленням зіграли в настільну гру «Подорожуй Карпатами», під час якої ознайомились із найцікавішими представниками фауни заповідника – саламандрою, беркутом, риссо, бурим ведмедем та багатьма іншими.

Наступною осінньою екологічною акцією стала «Бар-

виста осінь». Для учнів 7 класів Костилівської ЗОШ було прочитано лекцію «Масиви КБЗ», а також запропоновано відгадати кросворд, ключовими словами якого були назви трьох осінніх місяців. Учні 3-го класу було запропоновано створити осінню композицію «Лісові звірі», використовуючи у роботі як природні (шишки, мох, листя) так і штучні (пінопласт, пластилін) матеріали. Школярі жваво взялися до роботи в результаті якої вийшло справжнє лісове царство дикої природи. Як бачимо, осінь щедра на екологічні акції та попереду іще одна важлива дата – готуємося відзначати День створення Карпатського заповідника.

Зоряна ЛІПЧАК, екскурсовод ВЕОБР.

АКВАТЕРАРІУМ У МУЗЕЇ ЕКОЛОГІЇ ГІР

На базі КБЗ вже більше двадцяти років працює єдиний та унікальний в Україні «Музей екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах». Музейна експозиція, яка займає понад 1 тис. м², складається з двох органічно поєднаних розділів – «Природні екосистеми Карпат та «Історія природокористування в Українських Карпатах».

Для висвітлення тематики Музею використані різноманітні експозиційні форми і засоби: діорами, макети, муляжі, панно, панорами тощо, які наповнені натурними експонатами і артефактами. Серед них багаті геологічні, палеонтологічні, зоологічні, археологічні колекції, елементи народного побуту і культури. Інформаційне поле доповнюється акватераріумним комплексом, який містить діючу модель гірського водотоку з характерними водними і біляводними мешканцями Карпат. Акватераріум є особливою родзинкою Музею, адже тут мешкають живі експонати серед яких є і червонокнижні види, такі як: саламандра, полоз лісовий, мідянка, тритони карпатський та альпійський, а також вуж звичайний, веретільниця, різні види жаб та риб.

Протягом всього туристичного сезону (з травня по

жовтень) працівники Музею дбають про мешканців акватераріуму, а це клопітка і дуже важлива робота. Кожного дня всіх потрібно погодувати (накопати черв'яків, наловити комах, мишей), тримати в чистоті акваріуми (змінювати мох, листя, міняти воду), створювати для них умови, наближені до природних. Цього року приємним бонусом для природоловів стало унікальне примноження в акватераріумі. Протягом літа, у неволі народилося десять веретільниць, дві мідянки та один полоз.

На жаль, музейний акватераріум не працює в зимовий період (відсутня харчо-

ва база та відповідний температурний режим). Заповідник є природоохоронною установою, а тому не може допустити загибелі тварин, серед яких, як вже зазначалося є і червонокнижні. Тому в кінці вересня все живе відпускається на волю, для того щоб тварини могли адаптуватися до зимівлі, набрати вагу та знайти собі прихисток. Наступного ж року музейники знову наповнять акваріуми живими мешканцями, які будуть радувати екскурсантів.

Сергій БЕНДИК, фахівець Музею екології гір.

Многая, благая літ...

У грудні цього року ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

Юрій Іванович ГОДИНКО, інспектор з охорони ПЗФ Рахів-Берлибаського ПНДВ (55 р. – 03);

Василь Андрійович САС, інспектор з охорони ПЗФ Кісванського ПНДВ (60 р. – 07);

Микола Васильович ШЕМОТА, інспектор з охорони ПЗФ Марамороського ПНДВ (55 р. – 17).

*Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, злагоди та дружби у родині,
Щоб вся біда у безвість відійшла,
А радість залишилася віднині!
Життя Вам – довгі-довгі роки,
Без сліз, без горя, без біди,
Хай буде радість в Вашім домі
Сьогодні, завтра і завжди.*

Адміністрація, профспілковий комітет заповідника.

ДОПОМОГА ГРОМАДАМ

Працівники Трибушанського природоохоронного науково-дослідного відділення Карпатського біосферного заповідника допомогли громаді села Ділове побудувати дерев'яні мости.

Наприкінці вересня здійснили будівництво мосту по вул. Івана Франка в урочищі Бредицел. А 10 жовтня спо-

рудили міст по вул. Миру. Відновлення мостів дозволило відкрити проїзд місцевим жителям до власних дворогосподарств та забезпечило доступ до лісових масивів як працівникам заповідника так і діловчанам, які ведуть традиційне господарювання на зазначеній території.

(Вл. інф.)

ПОДІЇ МУЗЕЮ

У ВИСТАВКОВІЙ ЗАЛІ МУЗЕЮ ЕКОЛОГІЇ ГІР ВІДКРИТО ВИСТАВКУ ПЕТРА ДУДЧУКА

Талановитий рахівський художник народився 17 листопада 1957 року в багатодітній гуцульській сім'ї Михайла та Гафії Дудчуків. З малих років юний Петро проявляв здібності до малювання та різьбярства. Знайомство з фарбами і пензлем почалося в студії образотворчого мистецтва, керівником якої був Василь Дмитрович Зейкан. Свого першого вчителя він і зараз згадує з теплотою та вдячністю. Крім Зейкана, своїми вчителями Петро Михайлович називає блискучих майстрів живопису, видатних закарпатських пейзажистів Йосипа Бокшая та Антона Кашая.

Працював художником-оформлювачем на картонній та меблевій фабриках, у промкомбінаті. Керував гуртком образотворчого мистецтва у Рахів-

ській школі №1. Пізніше брав участь в оформленні новозбудованої церкви Святого духа у Рахові. Такі ж роботи виконував і в церквах села Білин та присілку Вільховатий. У 2007-му в Ужгороді за допомогою мистецтвознавця Валентина Сотова організовано виставку картин художника. Потім була виставка у Львові. Нині Петро Дудчук і далі пише свої картини. Рука митця стає все вправнішою, і він, набуваючи досвіду, впевнено крокує до мистецьких вершин.

Запрошуємо всіх поціновувачів художнього мистецтва відвідати виставку талановитого художника та на власні очі побачити величну красу Карпатських гір, відтворену у картинах митця.

Наталія КАЛЬБА,
фахівець Музею екології гір.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

3-D СКАНУВАННЯ БУКОВОГО ПРАЛІСУ

В Угольсько-Широколужанському масиві КБЗ охороняється найбільший буковий праліс Європи, який став основою для об'єкта світової природної спадщини ЮНЕСКО. Крім природоохоронного значення первісні ліси відіграють ще й велику наукову та практичну роль.

Тому, в багатьох європейських країнах лісове господарювання націлене на імітування структури давніх лісів, позаяк існує думка, що таким чином забезпечуються основні функції (водо- і кліматорегулююча, збереження біотичного різноманіття, природна стійкість до негативних впливів, тощо) та цілісність екосистем. Однак, до цього часу, структура давніх лісів описувалася, в основному, використовуючи 2-D виміри, зроблені традиційними методиками за допомогою примітивного обладнання (мірна вилка, бусоль, висотомір та ін). В той час як нові методи, такі як наземне лазерне сканування, дозволяють отримати більш цілісне (3-D) відображення структурних параметрів, не завдаючи жодної шкоди лісовій екосистемі. На даний момент, в Україні такі дослідження не проводить жодна науково-дослідна установа через високу вартість обладнання та програмного забезпечення.

В рамках Угоди про наукову співпрацю між Університетом ім. Георга Августа (Геттінген, Німеччина) та Карпатським біосферним заповідником, з 5 по 13 серпня аспірантками вищез-

гаданого університету Катаріною Віллім та Меліссою Стірс, за участі працівників лабораторії лісознавства КБЗ, проведено 3-D сканування на українсько-швейцарському дослідному стаціонарі в Угольському відділенні. Дослідження проводилось за двома методиками – первинне сканування (на контрольних пунктах, що розташовані через 60-80 м) та мультисканування (детальне картування ділянок розміром 50х50 м). В ході польових робіт були зібрані дані по структурі деревостанів, які в подальшому будуть опрацьовуватися, аналізуватися та порівнюватися зі структурними даними, отриманими з національних парків та господарських лісів Німеччини, де економічна діяльність ведеться з різною інтенсивністю, а також давніх лісів Словаччини.

Гості висловили вдячність колективу Карпатського біосферного заповідника за сприяння в організації і допомогу під час проведення досліджень, а також сподівання на продовження співпраці в майбутньому.

Мирослав КАБАЛЬ,
завідувач лабораторії лісознавства КБЗ.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

7 вересня, на сімдесятому році життя, навіки закрилися очі відомого журналіста Рахівщини, колишнього редактора районної, міської газет та провідного редактора «Вісника Карпатського біосферного заповідника» – БОЙЧУКА Василя Васильовича.

Журналістський шлях Василя Васильовича почався з середини вісімдесятих років, на посаді відповідального секретаря у Рахівській районній газеті «Зоря Рахівщини». Згодом, став заступником головного редактора, а в 90-х очолив колектив, і аж до виходу

на пенсію пропрацював головним редактором. Однак, навіть будучи на заслуженому відпочинку, зважаючи на властиву йому запальну енергію і трудолюбивість, він ініціював заснування міської газети «Вісті Рахова», та невдовзі став провідним редактором «Вісника КБЗ».

До колективу природоохоронної установи приєднався у квітні 2009 року і пропрацював до грудня 2016-го. Протягом цього часу, під його редагуванням у світ вийшло близько 40-ка номерів часопису, видозмінився і дизайн газети. Кожного разу, готуючи черговий номер до випуску, завжди дбав про його змістовне інформаційне наповнення. Чимало матеріалів і сам напи-

сав, адже був сповнений любові до рідного краю та природи Карпат. З під його авторського пера вийшло багато публіцистичних матеріалів, інтерв'ю з природоохоронцями, керівництвом і працівниками заповідника. До написання кожної публікації підходив відповідально з притаманними йому аналітичністю та критичним аналізом. Сам же був цілеспрямований, все розпочав завжди доводив до кінця, прямолінійним і відвертим, але завжди відкритий до спілкування. Таким і залишиться у пам'яті редакційної колегії та читачів «Вісника...», непересічною особистістю, патріотом Рахівщини і Гуцульщини.

Земля йому пухом...

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Андріана Леле,
Микола Рибак,
Юрій Беркела,
Богдана Москалюк,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в ФОП Федченко С.В.,
вул. Чкалова, 32/32, м. Харків.

Замовлення № 33819

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року